

«Дартс» спорт түрі бойынша ТЕХНИҚАЛЫҚ РЕГЛАМЕНТІ

1. Жалпы ережелер

Осы «Дартс» спорт түрі бойынша Техникалық регламенті білім беру, дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті органдармен, сондай-ақ осы спорт түрі бойынша аккредиттелген спорт федерацияларымен өзара іс-қимылда Мектеп спорт федерациясы ұйымдастыратын білім беру ұйымдарының оқушылары арасында дартстан жарыстар өткізу кезінде міндетті болып табылады.

Мектеп спорт федерациясы дартс бойынша өңірлік, республикалық және халықаралық ресми спорттық іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге құқылы.

Мектеп спорт федерациясы орта білім беру ұйымдарының оқушылары арасында дартстан жарыстардың регламенттерін әзірлеу, келісу және бекіту, Халықаралық мектеп спорт федерациясы аясында өткізілетін дартстан Әлем және Азия чемпионаттарына қатысу үшін дартстан Қазақстан Республикасының құрама командасын қалыптастыру жөніндегі барлық құқықтарға ие.

Мектеп спорт федерациясы өткізетін жарыстарға колледж оқушылары және балалар-жасөспірімдер спорт мектептерінің тәрбиеленушілері қатыстырылмайды.

Балалар-жасөспірімдер спорт мектептері тәрбиеленушілерінің осы спорт түрі білім беру субъектілерінде жеткіліксіз дамыған жағдайда ғана қатысуы мүмкін болады.

2. Жарыстардың жіктелуі мен сипаты

Жарыстар ауқымы мен спорттық маңыздылығы бойынша жіктеледі.

1-ші санат:

Қазақстан Республикасы, облыстар, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалалары деңгейінде өткізілетін чемпионаттар.

2-ші санат:

Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан аудандық және қалалық әкімшілік бөліністердің жарыстары.

3-ші санат:

орта білім беру ұйымдарындағы жарыстар.

Мақсаттар мен міндеттер бойынша жарыстардың жіктелуі: іріктеу, көрсету, көпшілік.

Жарыстардың сипаты бойынша жіктелуі Халықаралық дартс федерациясының ережелерімен анықталады.

3. Қатысушылардың жас топтары

Жарысқа қатысушылар келесі жас топтарына бөлінеді:

- а) ұлдар мен қыздар – 9-10 жас;
- б) кіші жастағы ұлдар мен қыздар – 11-12 жас;
- в) орта жастағы жігіттер мен қыздар-13-15 жас;
- г) ер балалар мен қыздар – 16-17 жас;
- д) жасөспірімдер мен жасөспірімдер – 18 жас.

Жарысқа қатысушылар жарыс Регламентінде көзделген жас топтарына бөлінеді.

4. Қатысушылардың спорттық нысанына қойылатын талаптар

Спортшылардың нысаны және керек-жарақтары Халықаралық дартс федерациясы қағидаларының талаптарына сәйкес болуы тиіс.

Нысанды тиісті жиынтықта сол жеңге жеңнің жоғарғы нүктесінен 12 см қашықтықта Мектеп спорт федерациясының шеврондары жапсырылады.

«KAZAKHSTAN» атауын тек Қазақстан Республикасы Ұлттық құрама мүшелерінің спорттық түрінде пайдалануға жол беріледі.

Командамен жарнамаланатын фирмалардың белгілері Мектеп спорт федерациясымен мақұлдандуы тиіс.

Техникалық кеңесте бақылау үшін өз үлгілерінің үлгілерін ұсынбаған командалар жарыстарға жіберілмейді.

Нысаны белгіленген талаптарға сәйкес келмейтін спортшылар жарыстарға жіберілмейді.

Жарыс басталғанға дейін 40 минут бұрын командалар жарыстың ұйымдастыру комитеті белгілеген бірыңғай нысанда болуы тиіс.

5. Жарысқа қатысушылардың міндеттері мен құқықтары

Жарысқа қатысушы міндетті:

Мектеп спорт федерациясына мүшелігі бар орта білім беру ұйымының оқушы болу;

ағымдағы жылдың басынан бастап орта білім беру ұйымында тіркелу;

мектеп спорт клубында тұру;

спорт түрі бойынша жарыстар Регламентін және ережелерді білу, оларды қатаң орындау;

жарысқа көрсетілген уақытқа келу, өзімен бірге жеке куәлігі және спортшының сыныптау (сынақ) кітапшасы болуы;

жарыс регламентіне сәйкес келетін ұқыпты киім нысанында өнер көрсету;

қатысушыларға арналған орындарда болу және жарыс үшін белгіленген тәртіпті сақтау;

судьялардың нұсқауларын мүлтіксіз орындау;

қауіпсіздік шараларын қатаң сақтау.

Жарысқа қатысушы құқылы:

төрешілер белгілеген күндері мен сағаттарда осы мақсаттарға бөлінген жерлерде жаттығуды және жаттығуды өткізу;

судьяларға тікелей шұғыл мәселелер бойынша ғана жүгінуге құқылы. Барлық басқа жағдайларда төрешілер алқасына команда бастығы (капитаны) арқылы ауызша немесе жазбаша өтініш беруге болады.

Жарысқа қатысушы бір мезгілде осы жарыстардың төрешісі бола алмайды.

Кез келген масштабтағы жарыстарға қатысу үшін кететін әрбір командада команда бастығы тағайындалады. Егер жарыс бірнеше жерде өткізілсе, команда бастығы қатысушылар арасынан орынбасарды тағайындайды.

Команда бастығы команда пәніне, команда мүшелерінің спорт түрі бойынша ережелерді, белгіленген киім нысанын сақтауға, қауіпсіздік шараларын қамтамасыз етуге және күн тәртібін орындауға жауап береді.

Команда бастығы міндетті:

көрсетілген мерзімде мандаттық комиссияға (төрешілер алқасына) жарыс Регламентінде және спорт түрі бойынша Қағидаларда көзделген құжаттарды ұсыну;

жарыс орнында тұрақты болу және бас төрешінің немесе оның орынбасарының рұқсатымен ғана кету;

төрешілер алқасының шешімдері, күн тәртібі мен жарыс бағдарламасындағы өзгерістер туралы команданы хабардар ету;

төрешілер алқасына қайта мәлімдемелерді ұсыну, дәрігердің қорытындысы бойынша жарыстан шығатын қатысушылар туралы уақтылы хабарлау;

команда қатысушылары көрсеткен нәтижелерді білу, қатысушылардың бір күн ішінде сөз сөйлеуін қорытындылау, келесі күндерге міндеттер қою;

төрешілер алқасының отырыстарына кеңесші дауыс құқығымен қатысуға және жеребе салуға қатысуға;

барлық жағдайларда даулы мәселелерді шешу кезінде ұстамдылық пен такт көрсету.

Команда бастығының құқығы бар:

төрешілер алқасына наразылықтармен жазбаша түрде жүгінуге;

төрешілер алқасынан жарыс нәтижелерін алдын ала жариялағаннан кейін тексеруді және нақтылауды сұраңыз.

Команда бастығына төрешілердің жұмысына араласуға, сондай-ақ жекелеген қатысушыларды ауыстыру немесе оларды жарыстан шығару туралы дербес шешім қабылдауға тыйым салынады; сондай-ақ жарыс барысында қатысушыға жарыс Регламентінде және спорт түрі бойынша Ережеде көзделмеген көмек көрсетуге тыйым салынады.

Команда капитаны қатысушылар қатарынан тағайындалады және олардың спорт түрі бойынша ережелерді орындауға және жарыс барысында тәртіп нормаларын сақтауға жауап береді, төрешілермен дереу шешуді талап ететін туындаған мәселелерді шешеді. Ерекшелік ретінде команда капитаны бір мезгілде команда бастығының міндеттерін орындай алады.

6. Спорт ғимараттары мен жабдықтарына қойылатын талаптар

Дартстан жарыстар Халықаралық дартс федерациясы ережелерінің талаптарына жауап беретін спорт ғимараттары мен спорт алаңдарында өткізіледі.

Жарыстар өткізілетін спорт алаңдары мен спорт ғимараттарын мектеп спорт федерациясының өкілі жарыс басталғанға дейін 20 күннен кешіктірмей қабылдайды (жарысты ұйымдастырушы есебінен инспекциялау бойынша шығыстар).

Жарыстарды өткізу орындарында қажетті құрал-жабдықтар мен жабдықтар болуы тиіс.

7. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету

Жарыстар Қазақстан Республикасында қолданылатын тиісті нормативтік-құқықтық актілердің талаптарына жауап беретін және қатысушылар мен көрермендердің қоғамдық тәртібі мен қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған, сондай-ақ дене шынықтыру немесе спорт ғимаратының белгіленген тәртіппен бекітілетін іс-шараларды өткізуге дайындық актілері болған жағдайда спорт алаңдарында және құрылыстарда өткізіледі.

8. Төрешілер алқасының құрамы

Төрешілер алқасын Қазақстан Республикасында аккредиттелген дартс федерациясымен келісім бойынша Мектеп спорт федерациясы бекітеді.

Төрешілер алқасына тиісті біліктілігі бар адамдар кіреді.

Судьялардың құқықтары мен міндеттері Халықаралық дартс федерациясының ережелерімен белгіленген.

Сонымен қатар, төрешілер алқасының жауапкершілігін күшейту мақсатында мектеп спорт федерациясы судьялардың жекелеген санаттары үшін қосымша құқықтар мен міндеттер белгілей алады.

Бас төреші міндетті:

төрешілер алқасының жұмысын басқару, жарыс Регламентіне және спорт түрі бойынша Ережелерге сәйкес жарыстардың ұйымдастырылуын және өткізілуін басқару;

спорт түрі бойынша Ереженің талаптарына сәйкес жарыс орындарын таңдау, дайындау және жабдықтау дұрыстығына жауап беру;

тиісті лауазымдарға судьяларды тағайындау, жарыстардың дұрыс өткізілуін және судьялардың өз міндеттерін орындауын қадағалау;

әрбір спорттық пән бойынша және жалпы жарыс нәтижелерін қарау үшін, сондай-ақ оны қажет деп санайтын басқа да жағдайларда ұйымдастыру мәселелері бойынша төрешілер алқасының отырыстарын өткізу;

жарыс өткізудегі барлық өзгерістер туралы команда бастықтарына уақтылы хабарлау; наразылықтарды қарау және олар бойынша жеке шешім қабылдау немесе оларды төрешілер алқасының талқылауына шығару;

жарыс нәтижелерін бекітуге, ал олар аяқталғаннан кейін өткізілген жарыстар туралы бұйрығы бойынша жарыстар өткізілген командирге (бастыққа) баяндауға (есеп беруге).

Бас төрешінің құқығы бар:

егер қатысушылардың қауіпсіздігіне немесе денсаулығына қауіп төндіретін, сондай-ақ медициналық қамтамасыз ету болмаған жағдайда, олардың қалыпты өтуіне кедергі келтіретін жағдайлар туындаса, жарыстарды кейінге қалдыру немесе тоқтату;

егер қажет болса, жарыс бағдарламасын өзгерту;

егер олардың қатысуы осы ереже мен жарыс регламентіне қайшы келсе, жарысқа қатысушыларды жібермеу;

спорт түрі бойынша мінез-құлық нормаларын немесе ережелерді бұзған, жеткіліксіз дайындалмаған, сондай-ақ, егер жарысты жалғастыру олардың қауіпсіздігіне немесе денсаулығына қауіп төндірсе, қатысушыларды жарыстарға қатысудан шеттету;

жарыстарды төрешіліктен шеттету және өрескел қателіктер жасаған немесе өз міндеттерін атқаруына жол бермейтін төрешілерді ауыстыру;

судьялардың дұрыс емес шешімдерін жою.

Бас судьяның орынбасарлары бас судьяға бағынады.

Бас судья болмаған кезде орынбасарларының бірі оның міндеттерін атқарады. Осы уақытта ол бас судьяның барлық құқықтарын пайдаланады.

Бас хатшы өзінің көмекшісінің, Хатшылықтың жұмысына басшылық жасайды және жарыстың бас төрешісіне бағынады. Ол жарыстарды өткізу үшін барлық құжаттаманы дайындау және ресімдеу үшін жауап береді, өтінімдерді қабылдайды және тексереді, жарыс алдында немесе күні қатысушылардың (командалардың) жеребе тастауын өткізеді; бас төрешілер алқасы отырыстарының хаттамаларын жүргізеді, бас төрешінің барлық өкімдерін ресімдейді; жарыс хаттамаларының дұрыс жүргізілуін бақылайды, қорытындылар шығарады және жарыстар туралы есеп жасайды.

Жарыс күні Бас хатшы төрешілердің келуін тіркейді және олардың жұмысының есебін жүргізеді.

Жарыс хатшылары бас хатшының басшылығымен жұмыс істейді және жарыс аяқталғаннан кейін оған толық ресімделген материалдарды тапсырады.

Аға төрешілер дартс бойынша жарыстардың төрешілігін ұйымдастыруға және оның дұрыстығына жауап береді. Жарыс басталғанға дейін олар орындардың жай-күйін, олардың жабдықталуын тексеріп, анықталған кемшіліктерді жоюға қажетті шаралар қолдануы, ал жарыс барысында өздерінің төрешілер бригадаларының жұмысын басқаруы, оларға бағынысты төрешілер мен қатысушылардың спорт түрі бойынша ережелердің дәл орындалуын қадағалауы тиіс. Аға төрешілер, егер олар спорт түрі бойынша ережелерді бұзса немесе өз міндеттерін орындамаса, өзіне бағынысты судьяларды жұмыстан шеттетуге құқылы.

Ақпарат беруші-судья ақпаратты ұйымдастырады және оны қатысушылар мен көрермендерге жеткізеді, техникалық хаттамаларды ақпарат қалқандарына ілінеді.

Жарыс коменданты жарыс орындарын дайындау және жабдықтау үшін жауап береді, кедергілердің және басқа да жабдықтардың уақтылы түзетілуін қадағалайды, жарыс орындарында тиісті тәртіпті сақтайды.

Қазақстан чемпионатының алдында төрешілер алкотесті өткізілуі мүмкін. Алкотест өтудің тәртібі мен шарттарын, сондай-ақ оның салдарын мектеп спорт федерациясы айқындайды.

9. Дартстан жарысты ұйымдастыруға және төрешілдікке қойылатын талаптар

Дартстан жарыстарды ұйымдастыру және апелляциялық наразылықтарды беру мәселелерін қоса алғанда, олардың төрешілік етуі Халықаралық дартс федерациясының ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

Халықаралық дартс федерациясының ережелерінде белгіленген негіздерге қосымша спортшының біліктігінен айыру ол осы регламенттің талаптарына сәйкес келмеген жағдайда жүргізілуі мүмкін.

10. Жарыстың жеңімпаздары мен жүлдегерлерін анықтау тәртібі

Дартстан жарыстардың жеңімпаздары мен жүлдегерлері Халықаралық дартс федерациясының ережелерінде көзделген тәртіппен айқындалады.

11. Қатысуға өтінім нысаны

Әрбір команда жарысты ұйымдастырушыға тиісті өтінім құжаттарын ресімдейді және ұсынады.

Жарыс басталғанға дейін кемінде бір ай бұрын жарыстарға қатысу үшін командаларды жіберу жүзеге асырылады.

Мектеп спорт федерациясымен бекітілген мандаттық комиссиялар рұқсат беру жұмыстарын жүргізеді.

Белгіленген мерзімде команданың заңды өкілі мандаттық комиссияға талап етілетін құжаттарды, оның ішінде:

дене шынықтыру және спорт немесе білім беру саласындағы жергілікті атқарушы орган, жаттықтырушы, спортшы және дәрігер қол қойған белгіленген нысан бойынша үш дана атаулы өтінім парағы;

туу туралы куәлік және жеке куәлік;

мектеп спорт федерациясына өтінім жарнасын аудару туралы банктің белгісі бар төлем тапсырмасы.

12. Медициналық қамтамасыз ету

Жарыстарды медициналық қамтамасыз етуді жарыс дәрігері (фельдшер) жүзеге асырады.

Дәрігер (фельдшер) Қатысушыларды орналастыру орындарында санитарлық-гигиеналық талаптардың сақталуын қадағалауға міндетті, жарыстар өткізілетін жерлерде медициналық көмек көрсету пункттерін ұйымдастырады, қажет болған жағдайда жекелеген қатысушыларды бақылау-дәрігерлік тексеруді ұйымдастырады және олардың жарыстарды жалғастыру мүмкіндігі туралы қорытынды береді, егер олар қандай да бір себептермен қатысушыларға қауіп төндірсе немесе олардың денсаулығына зиян келтіруі мүмкін болса, бас төрешіге жарыстың күшін жою туралы өз пікірін баяндайды, жарыс аяқталғаннан кейін жарыстарды медициналық-санитарлық қамтамасыз ету туралы есеп береді.

13. Жарнама

Жарнама төсемдеріне арналған қалқан өлшемдері - 3,4 x 1,0 м.

Теледидар арқылы таратылатын Қазақстан чемпионаттарында қабылдаушы ұйым мектеп спорт федерациясы бекіткен орналасу схемасына сәйкес қалқанша жарнамасын орналастыруға міндетті.

Жарықтық жарнама жарыстарды өткізуге кедергі болмауы тиіс.

Дыбыс жарнамасын пайдалану техникалық кеңесте ескертіледі.

Жарыстың бас демеушісі болған жағдайда оның жарнамасын орналастыру міндетті. Жарнамалық полотнолар мен оларға арналған қалқандарды орналастыру сызбасын мектеп спорт Федерациясы ұсынады.

Жарыстарды өткізу кезінде:

видеоэкрандарды, бейнетабельді және өзге де бейнетасымалдағыштарды пайдалану жарыстарды қалыпты өткізуге кедергі келтірмеуі тиіс;

жарыстарды ұйымдастыру комитетінің орталық радиотрансляция жүйесін пайдалануы төреші-хабарлаушының жұмысына кедергі келтірмеуі тиіс.

Спорт имаратына әртүрлі музыкалық топтардың қатысу сценарийі мектеп спорт федерациясының инспекторымен келісілуі тиіс.

14. Командалар мен төрешілерді қабылдау шарттары

Жарысқа қатысушылардың, төрешілердің, инспекторлардың және жарыстар өткізілетін қаладағы басқа да ресми өкілдердің келу уақыты ішінде келген жерінен қонақ үйге дейін, қонақ үйдің өзінде, спорт имаратына дейін бару және кері қайту, сондай-ақ командалардың кетуі олардың қауіпсіздігі үшін қабылдаушы ұйым толық жауапты болады.

Қабылдаушы ұйым қонақтар командаларын, келген судьяларды, бас судьяны, инспекторды қарсы алуға міндетті. Қонақ үйге орналастыру мәселесін шешу және олардың болу бағдарламасын келісу.

Қонақ үйден жарыс өткізілетін жерге дейін жол жүру уақыты 45 минуттан аспауы тиіс.

Келген командалар, төрешілер, инспектор келгенге дейін 10 күннен кешіктірмей жарыстарды ұйымдастырушыға поездың немесе авиарейстің күнін, нөмірін, команданың сандық құрамын ресми түрде хабарлауға, сондай-ақ белгіленген мерзімде жарыстарды ұйымдастырушыдан баратын жеріне дейін кері билеттерді брондауға жазбаша өтініш беруге міндетті. Қабылдаушы ұйымнан хабар болмаған жағдайда команданы, судьяларды, инспекторларды қарсы алу, орналастыру және жіберу үшін жауапкершілік алынады.

Қабылдауды ұйымдастыру бойынша наразылықтар туындаған жағдайда қонақтар командасының басшысы баянат толтырады, инспекторға немесе бас төрешіге бұрыштама қояды және Мектеп спорт федерациясына жібереді.

Жарыстарды ұйымдастырушы командалар мен төрешілердің киім ауыстыруын күзетуді қамтамасыз етуі тиіс.

15. Жарыстарға қатысу және жарыстарды өткізу бойынша шығыстар

Жарыстарды ұйымдастыруға және өткізуге, марапаттау қорын қалыптастыруға, жаттықтырушылар мен төрешілерді оқытуға байланысты шығындарды төлеу үшін командалар мектеп спорт федерациясының есеп шотына өтінім жарнасын енгізеді.

Өтінім жарнасының мөлшері және оларды аудару мерзімі мектеп спорт федерациясы Төралқасының шешімімен анықталады.

Жарыстарда іссапарға жіберуші ұйымдар шығындарды көтереді:

өтінім жарнасын төлеу бойынша;

команданы іссапарға жіберу бойынша (жол жүру, жолдағы тәуліктік және басқа да шығыстар);

жарыстарды өткізу орнында орналастыру, тамақтану бойынша;

төлеу бойынша бронь үшін қонақ.

Жарыстарда командалардың сандық құрамы жарыс Регламентімен анықталады.

Іссапарға жіберуші ұйымның шешімі бойынша клубқа (командаға) жаттықтырушылар, медициналық және техникалық персоналдың құрамын арттыруға рұқсат етіледі.